

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1ObdoV/1/2016
Identifikačné číslo spisu:	7012201299
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7012201299.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: JUDr. Juraj Gavalčín, Platanová 5, 040 01 Košice, správca konkurznej podstaty úpadcu Detes Trade, a. s., Zimná 97, 052 01 Spišská Nová Ves, IČO: 31 710 671, proti žalovaným: 1/ DAMAX Prešov, s. r. o., Strojnícka 20, 080 06 Prešov, IČO: 45 327 181, 2/ DELTA Prešov, s. r. o., Strojnícka 20, 080 06 Prešov, IČO: 36 484 211, právne zastúpenému JUDr. Martou Šuvadovou, advokátkou, Floriánska 16, 040 01 Košice, v konaní o určenie vlastníckeho práva, vedenej na Krajskom súde v Košiciach, pod sp. zn. 7Cbi/1/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. júla 2015, č. k. 3Obo/12/2014-192, takto

rozhodol:

Dovolací súd rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. júla 2015, č. k. 3Obo/12/2014-192 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „súd prvého stupňa“ alebo „prvostupňový súd“), rozsudkom zo dňa 06. 11. 2013, č. k. 7Cbi/1/2012-129, žalobu zamietol a žalovaným priznal náhradu trov konania vo výške 1 091,04 Eur.

V odôvodnení rozhodnutia súd prvého stupňa uviedol, že žalobca sa návrhom domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX, k. ú. L., špecifikovaných v žalobe. Uviedol, že predmetné nehnuteľnosti notárskou zápisnicou dňa 31. 10. 2000 vložil do základného imania spoločnosti K.T.R., spol. s r. o., Košice. Tento majetok nadobudol na základe Zmluvy o prevode časti podniku č. 1185/1995 od Fondu národného majetku SR (ďalej len „FNM SR“). Podľa čl. VII bod 5 zmluvy bol do splatenia celej kúpnej ceny prevod tohto majetku na inú osobu alebo jeho vklad do obchodnej spoločnosti alebo jeho založenie v prospech tretích osôb možný len po predchádzajúcom súhlase predávajúceho (FNM SR). Ak predávajúci do 60 dní od doručenia žiadosti kupujúceho predávajúcemu sa písomne nevyjadrí, má sa za to, že súhlas bol udelený. Pri nedodržaní tohto postupu je prevod takéhoto majetku neplatný. Poukázal na § 19a ods. 2 zákona č. 92/1991 Zb. FNM SR súhlas neudelil. Detes Trade, a. s., v čase vkladu nehnuteľnosti do základného imania spoločnosti K.T.R., spol. s r. o., kúpnu cenu nezaplatila, čím došlo k porušeniu zmluvy, aj zákona, následkom čoho sú tieto právne úkony neplatné, ako aj na ne nadväzujúce ďalšie úkony. Uviedol, že aj notárska zápisnica je absolútne neplatným úkonom, ako aj úkony na ňu nadväzujúce sú neplatné. Neplatné sú preto aj všetky

ďalšie prevody majetku, vrátane prevodu na žalobcu a vlastníkom majetku je spoločnosť Detes Trade, a. s. (pôvodne obchodné meno Drobný tovar Slovakia, a. s.). Na preukázanie svojich tvrdení predložil protest prokurátora Okresnej prokuratúry Prešov zo dňa 14. 03. 2003 a rozhodnutie Katastrálneho úradu G. zo dňa 30. 06. 2003, ktorým bolo protestu prokurátora vyhovené. Naliehavý právny záujem preukazuje skutočnosťou, že na základe zápisu v katastri nehnuteľností je vlastníkom nehnuteľnosti osoba, ktorá vlastnícke právo nadobudla z absolútne neplatných právnych úkonov.

Prvostupňový súd vykonal dokazovanie a zistil, že uznesením zo dňa 16. 01. 2001 (č. k. 5K/100/2000-11), bol na majetok dlžníka DETES Trade, s. r. o., Spišská Nová Ves, vyhlásený konkurz a správca konkurznej podstaty zaradil sporné nehnuteľnosti do konkurznej podstaty. Z rozhodnutia súdu vo veci vylúčenia predmetných nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty, ktoré predchádzalo tomuto konaniu, zistil, že bolo vykonané dostatočné dokazovanie a prijatý záver, že spoločnosť DAMAX Prešov, s. r. o., Prešov, sporné nehnuteľnosti riadne odkúpila na základe kúpnej zmluvy č. 1/2009 od spoločnosti DELTA Prešov, s. r. o., Prešov a je ich aktuálnym vlastníkom. Z rozhodnutia vo veci vylúčenia z konkurznej podstaty vyplýva, že vo vzťahu k vkladu vlastníckeho práva na základe osvedčenia o vyhlásení účastníka - spoločnosti Drobný tovar Slovakia, a. s., o vložení nehnuteľností do základného imania spoločnosti K.T.R., spol. s r. o., Košice, Katastrálny úrad v G. rozhodnutím č. Vo 13/2003 zo dňa 30. 06. 2003 vyhovel protestu prokurátora proti rozhodnutiu bývalého Okresného úradu v Prešove, ktorým bol povolený vklad vlastníckeho práva a rozhodnutie zrušil. Podľa súdu, rozhodnutie Katastrálneho úradu v G. môže byť záväzná len pre jeho účastníkov, t. j. spoločnosť DETES Trade, a. s. a K.T.R., spol. s r. o., ktorí už v čase jeho právoplatnosti neboli vlastníkami nehnuteľností, ale spoločnosť DELTA Prešov, s. r. o. Správny orgán už preto nemohol zasiahnuť do práv tretích osôb. To, že rozhodnutie Katastrálneho úradu v Prešove neovplyvnilo ďalšie zápisy vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, potvrdzuje aj to, že vklady kúpnych zmlúv o prevode vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, a teda nakladanie s nimi aj po proteste prokurátora povoľovalo. Pokiaľ ide o neudelenie súhlasu Fondu národného majetku SR na prevod majetku, krajský súd zistil, že žiadosť bola podaná, písomný súhlas FNM SR neudelil, prevod majetku však nespochybnil a akceptoval aj ďalšie prevody.

K nadobudnutiu vlastníckeho práva spoločnosťou DAMAX Prešov, s. r. o., na základe zmluvy č. 1/2009 zo dňa 11. 12. 2009 súd vyslovil, že je relevantné, že nehnuteľnosti užíval tento subjekt ako dobromyseľný vlastník, nehnuteľnosti užíval v dobrej viere, že mu patria, že sú jeho vlastníctvom. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia zdôraznil, že princíp dobrej viery chrániaci účastníkov súkromnoprávných vzťahov, predstavuje princíp právnej istoty. Vlastníckemu právu je poskytovaná ochrana podľa § 124 Občianskeho zákonníka. Súd prvého stupňa neakceptoval názor, že zánikom právneho titulu, na základe ktorého nadobudol vlastníctvo k určitej veci predchodca aktuálneho vlastníka, zaniklo aj právo osoby, ktorá svoje právo odvodzuje od svojho právneho predchodcu. DAMAX Prešov, s. r. o., nehnuteľnosti nadobudol na základe kúpnej zmluvy a je ich vlastníkom. Krajský súd dodal, že žalobca si uplatnil právo na určenie vlastníckeho práva na základe tých istých skutočností, ktoré uviedol ako obranu v spore o vylúčenie predmetných nehnuteľností z konkurznej podstaty a ktoré boli v tomto konaní vysporiadané tak, že boli z konkurznej podstaty vylúčené, bolo vyslovené, že aktuálnym vlastníkom je žalovaný 1/, a preto prvostupňový súd ustálil, že tu nie je naliehavý právny záujem na určení, prezentovaný žalobcom. Na tomto základe krajský súd žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v prospech úspešných žalovaných tak, ako vyplýva z výroku rozsudku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, napadnutým rozsudkom z 22. 07. 2015, č. k. 3Obo/12/2014-189, na odvolanie žalobcu rozsudok Krajského súdu v Košiciach potvrdil. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/ a 2/ trovy odvolacieho konania na účet právnej zástupkyne vo výške 69,91 Eur. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v konaní nebolo spochybnené, že žalovaný 2/ previedol na žalovaného 1/, na základe uzavretej zmluvy sporné nehnuteľnosti. Na základe tejto skutočnosti bolo vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam zapísané v prospech žalovaného 1/. Odvolací súd dodal, že predmetom konania je právo na určenie podľa § 80 písm. c/ O. s. p. s tým, že určovací petit nie je jedinou možnou formou ochrany práva. Určovací petit je prostriedkom umožňujúcim poskytnutie ochrany právneho postavenia navrhovateľa skôr, než toto jeho postavenie

bolo porušené.

Odvolací súd konštatoval, že prvostupňový súd sa zaoberal skúmaním naplnenia predpokladov určenia naliehavosti právneho záujmu a dospel k názoru, že už v inom konaní (vylúčenie nehnuteľností z konkurznej podstaty) bolo vyslovené (i v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky), že vlastníkom nehnuteľností je žalovaný 1/, pričom vychádzal zo skutočnosti, že žalovaný 1/ nadobudol nehnuteľnosti v súlade s dobrými mravmi a v dobrej viere ako ďalší subjekt. Odvolací súd sa s názorom súdu prvého stupňa stotožnil, pretože k nadobudnutiu vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam došlo ďalším subjektom (žalovaný 1/), ktorý nenadobudol nehnuteľnosti priamo od úpadcu a v záujme právnej istoty (v nadväznosti na iné rozhodnutie, v ktorom ako predbežnú otázku skúmalo vlastníctvo práve k sporným nehnuteľnostiam). Aj keď v zásade platí, že súd nie je viazaný iným rozhodnutím súdu, odvolací súd odkázal na čl. 11 Listiny základných práv a slobôd a na ústavné princípy právnej istoty a ochrany nadobudnutých práv v dobrej viere, ako i na princíp právnej istoty, ako pilier právneho poriadku štátu. Ak teda úpadca predal nehnuteľnosti inému subjektu, a tento úkon nebol vyhodnotený ako neplatný (v rozhodnutí o vylúčení nehnuteľností z konkurznej podstaty) a nadobúdateľ nehnuteľnosti predal ďalšiemu subjektu až sa stali majetkom žalovaného 1/, podľa odvolacieho súdu nemožno tento postup vyhodnotiť ako rozporný so zákonom, teda neplatný. Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil ako vecne správny. Výrok o trovách konania sa zakladá podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie v zákonnej lehote, ktoré odôvodnil tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v ust. § 237 písm. f/ O. s. p., pretože sa mu v konaní odňala možnosť konať pred súdom, ďalej tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 1 písm. b/ O. s. p.) a tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení celej veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O. s. p.).

Dovolateľ má za to, že naliehavý právny záujem na určení v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p. je daný základnou úlohou správcu konkurznej podstaty v akomkoľvek konkurznom konaní a tou je speňaženie majetku úpadcu a zároveň uspokojenie veriteľov v čo najvyššej možnej miere, na čo má správca využiť všetky dostupné právne i vecné prostriedky a zároveň konať s odbornou starostlivosťou, a to aj po zohľadnení všetkých dostupných informácií, ktoré sa týkajú, alebo môžu mať vplyv na konkurzné konanie pre dosiahnutie účelu konkurzného konania. Dovolateľ uviedol, že spoločníkom a aj jedným z konateľov spoločnosti DELTA Prešov, s. r. o., je Ing. Štefan Lazorečák, manžel, tzv. blízka osoba v zmysle zákona Ing. Marty Lazorečakovej, spoločníčky a konateľky spoločnosti DAMAX Prešov, s. r. o. Napriek tomu odvolací súd vo svojom odôvodnení rozsudku tvrdí, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom konania, užíval žalovaný 1/ ako dobromyseľný vlastník, v dobrej viere. V skutočnosti sa podľa dovolateľa jedná o špekulatívny prevod majetku medzi blízkymi osobami, kde k prevodu v skutočnosti došlo 12 dní pred podaním vylučovacej žaloby, takže vylučovaciu žalobu podanú dňa 23. 12. 2009 podáva DELTA Prešov, s. r. o., iba ako domnelý vlastník, nehnuteľnosti v čase podania žaloby už nevlastní, chýba mu teda tzv. aktívna vecná legitimácia. Touto skutočnosťou sa ani prvostupňový, ani odvolací súd vôbec nezaoberal s tým, že odvolací súd si nikdy k odvolaniu žalobcu žiadne ďalšie stanovisko od žalobcu nevyžiadal.

Žalobca v dovolaní ďalej uviedol, že rozhodnutie prvostupňového i odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Poukázal na skutočnosť, že nadobúdateľ majetku od štátu (Drobný tovar Slovakia, a. s.), FNM SR svoj záväzok nikdy neuhradil. Spoločnosť K.T.R., spol. s r. o., Košice, IČO: 36 201 502, bola v zmysle výpisu z Obchodného registra založená 16. 10. 2000. Notárska zápisnica, spísaná notárom JUDr. Alexandrom Demeterom, uvádza dátum spísania zápisnice 31. 10. 2000. Tieto dátumy znemožňujú plne vyčerpať 60-dňovú lehotu na vyjadrenie FNM SR. Podľa žalobcu sa jedná o účelovo založenú spoločnosť, ktorá bola z Obchodného registra vymazaná ex offio dňa 29. 06. 2007. Tieto skutočnosti konajúce súdy absolútne neskúmali. Z dôvodu, že podľa zákona č. 92/1991 Zb., ako i v zmysle protestu prokurátora v danej veci, je prevod majetku medzi Drobný tovar Slovakia, a. s. a K.T.R., spol. s r. o., Košice, neplatný, podľa dovolateľa je treba aplikovať § 39 Občianskeho zákonníka o absolútnej neplatnosti právnych úkonov, tá v tomto prípade spôsobuje neplatnosť ďalšieho prevodu majetku na tretie, prípadne ďalšie osoby. V tejto súvislosti žalobca nesúhlasí ani s tézou, uvedenou v napadnutom rozsudku, že princíp dobrej viery (dobromyseľnosti) chrániaci účastníkov

súkromnoprávných vzťahov je práve tým atribútom, ktorý predstavuje princíp právnej istoty (Nález Ústavného súdu SR PL. ÚS 15/98). Preto má dovolateľ za to, že odvolací súd mal prvostupňový rozsudok zrušiť v súlade s ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. V tejto súvislosti žalobca poukázal aj na dve prvostupňové konania v tej istej veci vylučovacích žalôb, a to: prvostupňové konanie, sp. zn.: 7Cbi/7/2009 (žalobca DELTA Prešov, s. r. o., kde bolo rozhodnuté v prospech žalovaného - správcu) a sp. zn.: 9Cbi/2/2012 (žalobca: DAMAX Prešov, s. r. o., kde bolo rozhodnuté v neprospech správcu). V oboch prípadoch sa jednalo o totožné nehnuteľnosti. Dovolateľ dodal, že žalovať splnenie povinnosti v tomto prípade nebolo procesné možné. Z dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. je zároveň odvolací rozsudok nepreskúmateľný.

Dovolateľ preto navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie.

Žalovaný 1/ v podanom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach, ako i rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je vecne i právne správne, nakoľko ako prvostupňový, tak aj odvolací súd náležite a dostatočne zistil skutkový stav veci a z takto zisteného skutkového stavu vyvodil správne právne závery, ktoré dostatočným spôsobom odôvodnil. V danom prípade už v inom konaní bolo vyslovené, že vlastníkom nehnuteľnosti je žalovaný 1/. Preto má žalovaný 1/ za to, že žalobca neosvedčil naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom tohto konania. K tvrdeniam žalobcu o tom, že rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, č. k. 7Cbi/7/2009 zo dňa 27. 06. 2012 v právnej veci DELTA Prešov, s. r. o. c/a správca konkurznej podstaty o vylúčení veci zo súpisu konkurznej podstaty, súd rozhodol v prospech správcu, žalovaný 1/ uviedol, že predmetom konania vedeného pred krajským súdom, pod sp. zn. 7Cbi/7/2009 o vylúčení veci zo súpisu konkurznej podstaty, boli nehnuteľnosti zapísané na Správe katastra G., obec G., k. ú. L. na LV č. XXXX, pričom predmetom konania vedeného pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky sp. zn. 3Obo/12/2014 o určení vlastníckeho práva boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, kat. úz. L..

Žalovaný 1/ má ďalej za to, že v konaní bolo preukázané splnenie zákonných podmienok stanovených § 19a ods. 2 zákona č. 92/1991 Zb., k platnému prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že Fond národného majetku v zákonom stanovenej 60-dňovej lehote nereagoval na žiadosť obchodnej spoločnosti Drobný tovar - Slovakia, a. s., z čoho následne vyplýva, že Fond národného majetku svoj prípadný nesúhlas písomne nevyjadril. Podľa žalovaného 1/ je zrejmé, že došlo k platným prevodom vlastníckeho práva, pričom súčasným vlastníkom nehnuteľností je žalovaný 1/.

K námietke žalobcu ohľadom nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia žalovaný 1/ uviedol, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia bezpochyby neznamena povinnosť súdu zaoberať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia všetkými skutočnosťami tvrdenými účastníkmi konania, z odôvodnenia však musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie významné skutočnosti, objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia s tým, že súd prvého stupňa a aj odvolací súd, dali v odôvodnení svojich rozhodnutí odpovede na všetky otázky významné pre ich rozhodnutie.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutkové a právne okolnosti, žalovaný 1/ navrhuje, aby dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol.

Žalovaný 2/ v podanom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že o naliehavý právny záujem môže ísť len vtedy, ak by bez súdom vysloveného určenia, že právny vzťah alebo právo existuje, bolo ohrozené právo žalobcu, alebo by sa jeho právne postavenie stalo neistým. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca neosvedčil naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom tohto konania, nakoľko komu prislúcha v danom prípade vlastnícke právo, vyslovil už súd v inom konaní. Žalobcovi funkcia správcu konkurznej podstaty úpadcu, podľa žalovaného 2/ automaticky nezakladá naliehavý právny záujem na určení práva, ktorý si vyžaduje ust. § 80 písm. c/ O. s. p.

K tvrdeniam žalobcu o tom, že rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, č. k. 7Cbi/7/2009 zo dňa 27. 06. 2012 v právnej veci DELTA Prešov, s. r. o. c/a správca konkurznej podstaty o vylúčení veci zo súpisu konkurznej podstaty, súd rozhodol v prospech správcu, žalovaný 2/ rovnako, ako žalovaný 1/ uviedol, že predmetom konania vedeného pred krajským súdom sp. zn. 7Cbi/7/2009, o vylúčení veci zo súpisu konkurznej podstaty, boli nehnuteľnosti zapísané na Správe katastra G., obec G., k. ú. L. na LV

č. XXXX, pričom predmetom konania vedeného pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky sp. zn. 3Obo/12/2014 o určenie vlastníckeho práva boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, kat. úz. L..

Podľa žalovaného 2/ je taktiež zrejmé, že došlo k platným prevodom vlastníckeho práva, pričom súčasným vlastníkom nehnuteľností je žalovaný 1/. Podľa žalovaného 2/ rovnako súd prvého stupňa a aj odvolací súd, dali v odôvodnení svojich rozhodnutí odpovede na všetky otázky významné pre ich rozhodnutie.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutkové a právne okolnosti, žalovaný 2/ navrhuje, aby dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol a priznal mu trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O. s. p.).

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu upravujú ustanovenia § 237 až § 239 O. s. p.

Podľa ust. § 237 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v ust. § 237 ods. 1 O. s. p., prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale i z úradnej povinnosti podľa ust. § 241 ods. 1 O. s. p. V prípade, že dovolací súd zistí, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z týchto väd, zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, i keď dovolateľ toto pochybenie nenamietal. Dovolací súd postupuje rovnako i v prípade, že dovolanie nie je v zmysle ust. § 238 a § 239 O. s. p. prípustné.

Ďalej prípustnosť dovolania proti rozsudku upravuje ust. § 238 O. s. p., a to pre prípad rozsudkov odvolacích súdov, ktorými bol rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej zmenený, resp. v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci a tiež v prípade, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V danom prípade neboli splnené podmienky pre prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 238 O. s. p.

Vzhľadom na uvedené dovolací súd skúmal, či je daný dôvod prípustnosti dovolania podľa ust. § 237 ods. 1 O. s. p.

Dovolateľ vady konania v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. v dovolaní nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť tohto opravného prostriedku preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodíť.

So zreteľom na žalobcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.), pričom treba zdôrazniť, že prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. nezakladá samo tvrdenie účastníka o existencii niektorej z uvedených procesných väd; určujúcim je zistenie, že k vade tejto povahy skutočne došlo.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uverejnenej pod č. 460/1992 Zb. (ďalej len „ústava“) zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorého slovenský preklad bol vyhlásený v oznámení Federálneho ministerstva zahraničných vecí pod č. 209/1992 Zb. (ďalej len „dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je predovšetkým umožniť každému reálny prístup k súdu, a teda splniť aj tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu, čo znamená umožniť účastníkovi konania realizáciu jeho procesných oprávnení, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (porovnaj napr. nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 14/01 z 23. augusta 2001, sp. zn. II. ÚS 132/02 z 13. novembra 2002, sp. zn. III. ÚS 171/2006 z 5. apríla 2007).

Právo na súdnu ochranu okrem ústavy (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd, ktorá je uvedená ústavným zákonom č. 23/1991 Zb. (čl. 36 ods. 1), a dohovoru (čl. 6 ods. 1), zabezpečujú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa § 1 O. s. p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

V zmysle § 18 O. s. p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv.

Z obsahu spisu vyplýva, že dňa 23. 01. 2014, bolo súdu prvého stupňa osobne podané vyjadrenie právneho zástupcu žalovaných (č. l. 151 spisu), k odvolaniu žalobcu proti rozsudku súdu prvého stupňa z 06. 11. 2013, č. k. 7Cbi/1/2012-129. Toto vyjadrenie žalobcovi, prvostupňový súd, ani odvolací súd, nedoručil. Z doposiaľ uvedeného je dostatočne zjavné, že súdy porušili právo žalobcu na spravodlivý proces, pretože v rozpore s princípmi rovnosti účastníkov mu nedoručili vyjadrenie k odvolaniu.

Európsky súd pre ľudské práva vo svojom rozhodnutí zo dňa 27. 04. 2010 v prípade Hudáková proti Slovenskej republike, poukázal na to, že princíp rovnosti zbraní, ako jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania, vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej pozície vis - à - vis proti jej protistrane (pozri, napríklad Nideröst-Huber proti Švajčiarsku, 18. februára 1997, ods. 23, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-I).

Právo na rovnosť v konaní je v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky súčasťou práva na spravodlivý súdny proces a prejavuje sa vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd.

Zásada rovnosti účastníkov vyžaduje, aby jej uplatňovanie bolo koherentné vo všetkých štádiách občianskeho súdneho konania. Obaja účastníci majú právo na efektívny opravný prostriedok a na odvolacie konanie bez faktických a právnych prekážok.

Kontradiktórne konanie napokon vyjadruje aj zásadu, podľa ktorej účastníci musia mať možnosť nielen byť oboznámení s dôkazmi potrebnými na to, aby ich návrh bol úspešný, ale taktiež musia mať vedomosť o všetkých predložených dôkazoch a stanoviskách a vyjadriť sa k nim na účely ovplyvnenia rozhodnutia súdu. Podstatné je, že konkrétny dopad nedoručeného stanoviska na rozhodnutie súdu je iba málo dôležitý, pretože je na účastníkoch konania, aby posúdili, či sa budú alebo nebudú k dokumentu vyjadrovať (Trančíková v. Slovenská republika, rozsudok z 13. Januára 2015). Výnimkou je iba situácia, keď by udelenie takýchto práv a možností nemalo žiaden vplyv na výsledok konania, lebo prijatý právny prístup nebol predmetom diskusie (napr. Ringier Axel Springer Slovakia, a. s., proti Slovenskej republike, I. ÚS 230/03. II. ÚS 249/2012). Spomínanou výnimkou by mohla byť napr. situácia, kedy dovolanie bolo odmietnuté ako oneskorene podané, teda najvyšší súd by sa meritom dovolania vôbec nezaoberal (II. ÚS 249/2012).

Aj podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky pre posúdenie otázky, či nedoručením vyjadrenia žalovaného došlo k zásahu do práva na kontradiktórne konanie a na zachovanie princípu rovnosti zbraní, sa nejaví ako podstatné, či vyjadrenie žalovaného obsahovalo niečo nové, resp. bolo iba opakovaním stanovísk už predtým prednášaných, a či sa pre meritórne posúdenie veci javil obsah vyjadrenia ako relevantný. Bolo totiž vecou sťažovateľa, ako by sa postavil k tvrdeniam žalovaného, uvedeným v jeho vyjadrení na odvolanie (II. ÚS 299/2013).

Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov k podanému

odvolaniu treba preto považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces.

So zreteľom na uvedené dovolací súd konštatuje, že došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces, pretože odvolací súd mu v rozpore s princípmi rovnosti účastníkov a kontradiktórnosti konania, predmetné vyjadrenie žalovaných zo dňa 21. 01. 2014, č. l. 151 spisu, nedoručil. V dôsledku tohto chybného postupu nemal žalobca možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa - ak by to považoval za potrebné - k spomínanému podaniu žalovaných.

Dovolací súd poukazuje aj na to, že význam požiadavky, aby bolo vyjadrenie k odvolaniu zaslané všetkým účastníkom konania, spočíva v potrebe zabezpečenia, aby procesné strany mali vieru vo výkon spravodlivosti a aby im nebola odopretá možnosť vyjadriť sa k skutočnostiam, ktoré by mohli ovplyvniť rozhodnutie súdu.

Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že došlo k porušeniu základného práva dovolateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, v dôsledku čoho bola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

Zistená procesná vada konania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (nedoručenie vyjadrenia k odvolaniu druhému účastníkovi konania) zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

Námietky účastníka konania, ktorými vytyka súdu existenciu tzv. inej vady, treba považovať za dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., ktoré však sami osebe prípustnosť dovolania nezakladajú. Skutočnosť, že by konanie bolo postihnuté tzv. inou vadou, môže byť len odôvodnením dovolania za predpokladu, ak je toto prípustné, nie však dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O. s. p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali, alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad v prejednávanej veci nejde.

S prihliadnutím k zistenej vade konania, dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa ust. § 243b ods. 2, 4 O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 5:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.